

Oppervlaktevuil reinigen van schilderijen

Geschilderde afwerkingen worden altijd vuil. Dat vuil kan van alles zijn, bv roet, stof, etenswaren of algen. In deze factsheet vindt u informatie over het reinigen van oppervlaktevuil op schilderijen. Buiten beschouwing blijft het wegnemen van vernissen of overschilderingen. Deze factsheet is onderdeel van de *Handleiding voor geschilderde afwerking op monumenten*. Zie voor meer informatie ook www.monumentalschilderwerk.nl en de factsheet *Behandelvoorstel voor monumentaal schilderwerk*.

Wie voert het werk uit

Het reinigen van het oppervlak van een schildering gebeurt door of onder leiding van een restaurator.

Voldoende hechting nodig

Reinigen kan alleen als er voldoende hechting is van de verflagen en de ondergrond. Als de hechting onvoldoende is laat dan eerst maatregelen treffen om de losse verf vast te zetten (consolideren).

Is reinigen echt nodig?

Overleg met de restaurator of het nodig is om te reinigen. Misschien is het niet (echt) nodig en kan het worden uitgesteld. Dit is belangrijk, omdat iedere ingreep of behandeling van de schilderijen enige mate van veroudering of sleetsheid kan bevorderen. Ook kan het reinigen het oppervlak opruwen waardoor het oppervlak het vuil weer eerder zal vasthouden. Als bij niet reinigen de schilderijen achteruit gaan, is het evident dat reinigen noodzakelijk is.

Wegnemen van de oorzaak

Ga na wat de reden is van de vervuiling. Neem de oorzaak van de vervuiling weg of neem maatregelen om de vervuiling te verminderen.

De mate van reinigen

De restaurator houdt rekening met de omgeving en stelt de mate van reinigen van de schilderijen en de omringende architectuur op elkaar af en:

- maakt de omgeving niet schoner dan de schildering toelaat
- maakt een schildering niet schoner dan de omgeving toelaat

Reinigingstesten

De restaurator voert reinigingstesten bij voorkeur uit:

- op een locatie die het meest vervuild is; de mate waarin deze locatie te reinigen is zal bepalen hoe ver het reinigen op ander locaties kan gaan.
- op een locatie die niet in het oog valt; als niet direct gestart wordt met het reinigen van het totaal zal deze reinigingslocatie minder storend zijn.
- op locaties met verschillende kleuren en verschillende ondergronden; deze kunnen anders reageren en een ander resultaat geven.

Droog of vochtig reinigen?

- De restaurator begint altijd met droog reinigen, om het losse oppervlaktevuil te verwijderen.
- De restaurator bouwt de testen op en begint met voor de schildering zo mild mogelijke methoden volgens de laatste inzichten.
- Zo mild mogelijke droge reinigingstesten wil zeggen met zo min mogelijk wrijving over het oppervlak. Bijvoorbeeld met een zachte kwast en een museum-stofzuiger of een van de speciale restauratiesponzen en gummen.
- De restaurator zoekt naar de het beste resultaat en licht de keuze voor een bepaalde reinigingsmethode schriftelijk toe.
- De restaurator stelt bij voorkeur zelf het reinigingsmiddel samen, in tegenstelling tot kant-en-klaar producten, is dan de precieze samenstelling van het middel bekend. Dit middel komt immers in aanraking met de schildering en kan schade veroorzaken, als bijvoorbeeld de pH-graad te hoog of te laag is. Schade wordt op die manier zo veel mogelijk voorkomen.

Rapportage van de testen

Een restaurator documenteert:

- welke materialen en technieken zijn getest
- de individuele testresultaten
- een onderlinge vergelijking van de resultaten
- een toelichting op de meest geschikte reinigingsmethodiek.